

สกล.

ส่ง : กสค.

รับที่ : ส14007/67

18 ธ.ค. 2567 เวลา 16.00 น.

ที่ นร ๐๔๐๕/ ๑๕ ๗๐๖

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การติดตามประเด็นตามมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๐๕๐๑/ว(ล) ๑๕๕๙๑ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การรับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุมระดับรัฐมนตรีกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง - ญี่ปุ่น ครั้งที่ ๑๕ การประชุมรัฐมนตรีหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง - สหรัฐา ครั้งที่ ๓ และการรับตำแหน่งประธานร่วมของหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง - สหรัฐา ในปี ๒๕๖๘ โดยมอบหมายให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นเจ้าภาพหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ขอเสนอเรื่อง การติดตามประเด็นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เรื่อง “การรับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุมระดับรัฐมนตรีกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง - ญี่ปุ่น ครั้งที่ ๑๕ การประชุมรัฐมนตรีหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง - สหรัฐา ครั้งที่ ๓ และการรับตำแหน่งประธานร่วมของหุ้นส่วนลุ่มน้ำโขง - สหรัฐา ในปี ๒๕๖๘” เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และลงมติว่า แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องดูแลและใช้ประโยชน์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องหลายประเทศ แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่น ปัญหาการผันน้ำและการระบายน้ำ ปัญหาการดูดทราย ปัญหาชายฝั่งพังทลายและแนวทางไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง รวมทั้งเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกันอย่างเหมาะสม จึงขอมอบหมายให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าภาพหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง/มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วนในทุกมิติแล้วให้รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๑ เดือน ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการตามมติดังกล่าวและนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) จึงเข้าข่ายที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ตามนัยมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยใช้ประโยชน์ในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ แต่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการและบริบทด้านสถานการณ์สิ่งแวดล้อมหลายประการ รวมทั้งมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และเชื่อมโยงกับการดำเนินการภายในประเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าภาพหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง/มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วน ในทุกมิติ แล้วให้รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี ภายใน ๑ เดือน จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้จัดการประชุมเพื่อติดตามประเด็นตามมติ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ และวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ทำเนียบรัฐบาล และผ่านระบบการประชุมทางไกล สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ ปัญหาการผันน้ำและการระบายน้ำ

๑) สภาพปัญหา จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงการไหลที่ไม่เป็นไป ตามธรรมชาติของแม่น้ำโขง เมื่อมีการระบายน้ำเพิ่มขึ้นจากเขื่อนจิ่งหงที่ตั้งอยู่ในประเทศจีน ส่งผลให้ระดับน้ำ ในแม่น้ำโขงบางช่วงเวลาเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับร่องมรสุมที่พัดผ่านภาคเหนือและ สปป.ลาว อาทิ ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๗ ที่เริ่มส่งผลให้บางพื้นที่ลุ่มต่ำในจังหวัดต่าง ๆ เกิดน้ำท่วมจากน้ำล้นตลิ่ง เป็นบางพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนบริเวณริมแม่น้ำโขง

๒) สถานะปัจจุบัน

๒.๑) การผันน้ำจากแม่น้ำโขง อยู่ภายใต้ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือ ในการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง (1995 Mekong Agreement) ซึ่งได้กำหนดพันธกรณีของประเทศภาคีในการดำเนิน ความร่วมมือในการใช้ บริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องของลุ่มแม่น้ำโขง ในลักษณะที่จะทำให้การใช้น้ำในประเภทต่าง ๆ และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศภาคีทั้งปวงบรรลุผลสูงสุด และให้ผลกระทบที่เป็นอันตรายอันอาจเนื่องมาจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ เกิดน้อยที่สุด บนหลักการใช้น้ำอย่างสมเหตุสมผลและเป็นธรรม (Article 5. Reasonable and Equitable Uses of Water) ผ่านกลไกและกระบวนการตามระเบียบปฏิบัติและแนวทางด้านเทคนิค เช่น ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การแจ้ง (Notification) การปรึกษาหารือล่วงหน้า (Prior Consultation) และข้อตกลง (Agreement) อาทิ กรณีการใช้น้ำในแม่น้ำโขงสายประธาน (Mainstream) ในช่วงฤดูน้ำมาก (Wet Season) การใช้น้ำภายในลุ่มน้ำ (Intra-Basin Uses) ต้องแจ้ง (Notification) คณะกรรมการร่วมก่อน และการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ (Inter-Basin Diversions) ต้องปรึกษาหารือล่วงหน้า (Prior Consultation) เพื่อให้บรรลุข้อตกลงโดยคณะกรรมการร่วม รวมถึงการทำข้อตกลง เพื่อให้ความเห็นชอบโครงการใช้น้ำที่จะมีผลกระทบร้ายแรง และมีหลักการไม่ก่อให้เกิด

ความเสียหายแก่รัฐอื่น (Article 7. Prevention and Cessation of Harmful Effects) ซึ่งกำหนดหน้าที่ให้รัฐสมาชิกในการหลีกเลี่ยง ลด บรรเทาผลกระทบที่เป็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านปริมาณน้ำ คุณภาพน้ำ ระบบนิเวศน์ เนื่องมาจากการใช้หรือการปล่อยน้ำ และความรับผิดชอบของรัฐสำหรับความเสียหายในกรณีที่ผลกระทบที่เป็นอันตรายก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงแก่รัฐใดรัฐหนึ่งหรือหลายรัฐ เนื่องมาจากการใช้หรือการปล่อยน้ำ (Article 8. State Responsibility for Damages)

๒.๒) การระบายน้ำหรือการรักษาอัตราการไหลของแม่น้ำโขง

ในโครงการเขื่อนต่าง ๆ ได้มีการกำหนดค่าระดับ (Threshold) ณ สถานีตรวจวัดระดับน้ำที่กำหนดและมีการตรวจติดตามค่าระดับว่าอยู่ในระดับปกติหรือไม่ ซึ่งหากค่าสูงกว่าหรือต่ำกว่าค่าระดับ จะมีการหารือมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อรักษาค่าระดับให้ได้เป็นปกติของเขื่อน ตามระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การรักษาปริมาณการไหลในแม่น้ำโขงสายประธาน (Procedures for the Maintenance of Flows on the Mainstream: PMFM) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกคณะกรรมการแม่น้ำโขง สามารถรักษาและจัดการปริมาณการไหลของแม่น้ำโขงสายประธาน ในเรื่องการผันน้ำ การปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ หรือการกระทำอื่น ๆ ยกเว้นกรณีที่เกิดภาวะแล้งจัด และ/หรือน้ำท่วมมากเป็นประวัติการณ์

๒.๓) การแบ่งปันข้อมูลการผันน้ำและระบายน้ำของแม่น้ำโขง

เพื่อประกอบการเฝ้าระวังสถานการณ์ระดับน้ำ อยู่ภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลอุทกวิทยา กรณีฤดูน้ำหลากสำหรับแม่น้ำโขง – ล้านช้าง ของคณะทำงานร่วมสาขาทรัพยากรน้ำ ภายใต้กรอบความร่วมมือแม่โขง – ล้านช้าง มีสาระสำคัญเพื่อสนับสนุนความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการน้ำท่วมและบรรเทาภัยพิบัติของประเทศท้ายน้ำ โดยประเทศจีนเห็นชอบการให้ข้อมูลแก่คณะทำงานร่วมสาขาทรัพยากรน้ำ ๕ ประเทศ รวมถึงฝ่ายไทย ครอบคลุมข้อมูลอุทกวิทยาทั้งปี (จากเดิมให้เฉพาะฤดูฝน) จากสถานีอุทกวิทยาของจีน ๒ แห่ง คือ สถานี Yunjinghong และสถานี Man'an ลงมายังพื้นที่ของ สปป.ลาว และพื้นที่ ๘ จังหวัดริมแม่น้ำโขงของประเทศไทย ซึ่งมีสถานีอุทกวิทยา และระบบติดตามสถานการณ์แม่น้ำโขง โดยข้อมูลถูกรวบรวมไว้ที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRCS) ในส่วนของประเทศไทยมีศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับการแบ่งปันข้อมูลจากประเทศสมาชิก เพื่อช่วยในการติดตามสถานการณ์น้ำ โดยประเทศแม่น้ำโขงตอนล่างจำเป็นต้องเฝ้าระวัง วิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของแม่น้ำโขงที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อประกอบการแจ้งเตือนและกำหนดมาตรการรองรับภายในประเทศตนเอง

๒.๔) สถานการณ์น้ำล้นตลิ่งแม่น้ำโขงในช่วงต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๗

ประเทศไทยโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้มีการประสานไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRCS) เพื่อตรวจสอบปริมาณน้ำฝนที่ตกและการระบายน้ำจากเขื่อนของประเทศสมาชิก โดยได้รับข้อมูลทางเทคนิค พบว่า สถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากปริมาณน้ำฝนที่ตกหนักของ สปป.ลาว ทำให้บริเวณ สปป.ลาว (ฝั่งซ้าย) มีปริมาณน้ำฝนที่สูงกว่าประเทศไทย (ฝั่งขวา) ทำให้เกิดน้ำท่วมและน้ำไหลล้นตลิ่งในพื้นที่ลุ่มต่ำในบางพื้นที่ ในส่วนของการระบายน้ำจากเขื่อนจึงหลงอยู่ในเกณฑ์ปกติ ดังนั้น ปัจจัยหลักที่ทำให้ปริมาณน้ำโขงเพิ่มขึ้นเกิดจากสถานการณ์ฝนตกหนักของ สปป.ลาว

๒.๕) การสำรวจพื้นที่ตามแนวริมตลิ่งแม่น้ำโขงที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและกรมทรัพยากรน้ำอยู่ระหว่างจัดทำร่างข้อกำหนดและขอบเขตการจ้าง (Terms of Reference : TOR) เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River commission Secretariat: MRCS) เพื่อสำรวจพื้นที่ตามแนวริมตลิ่ง แม่น้ำโขงที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการปรับลดค่าระดับเตือนภัย ณ สถานะนั้น ๆ ต่อไป โดยคาดว่าจะดำเนินการสำรวจประมาณเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๓.๑.๒ ปัญหาการดูดทราย

๑) สภาพปัญหา การดูดทรายในแม่น้ำโขง ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่าง ประเทศไทยกับ สปป.ลาว ได้กำหนดระยะห่างของพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่ออนุญาตให้ดูดทราย จากเดิมกำหนดไว้ว่าพื้นที่ดูดทรายต้องมีระยะห่างจากสิ่งก่อสร้างสำคัญ ได้แก่ (๑) สะพาน เขื่อนป้องกันตลิ่ง ท่าเรือ โรงพยาบาล โรงแรม สิ่งก่อสร้างที่สำคัญอื่น ๆ ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ เมตร (๒) บ้าน ศาสนาสถาน และโรงเรียน ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ระยะที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในระยะไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ เมตร ตามข้อตกลงของคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว กลายเป็นอุปสรรคในการดำเนินการขออนุญาตดูดทราย ซึ่งขณะนี้มียอดคดีฟ้องร้องที่ศาลปกครองเป็นจำนวนมาก บางส่วนฝ่ายรัฐเป็นผู้ชนะคดี และบางส่วนอยู่ระหว่างการฟ้องร้อง

๒) สถานะปัจจุบัน

๒.๑) การดูดทรายในแม่น้ำโขง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบร่างบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง (Joint Committee for Management on Mekong River and Heung River: JCMH) ครั้งที่ ๔ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และได้มีการประชุม JCHM โดยมี สปป.ลาว เป็นเจ้าภาพ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติการดูดทรายในแม่น้ำโขง โดยการลดระยะห่างของการดูดทรายกับเขื่อนป้องกันตลิ่ง บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถานที่สำคัญ ขณะนี้อยู่ระหว่างการแลกเปลี่ยนเอกสาร ให้แต่ละฝ่ายลงนาม

๒.๒) การดูดทรายภายในประเทศ จำเป็นต้องดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ดูดทราย พ.ศ. ๒๕๔๖ และด้วยมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วประสานข้อมูลให้กระทรวงมหาดไทยทราบ เพื่อสั่งการให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดรับไปดำเนินการในระดับพื้นที่ต่อไป โดยตามมาตรการได้กำหนดให้การดูดทรายอยู่ห่างจาก บ้านเรือนประชาชนและสถานที่สำคัญไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ เมตร ซึ่งไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเช่นเดียวกับ กรณีของแม่น้ำโขง ส่งผลให้การขออนุญาตดำเนินการดูดทรายในประเทศเป็นไปได้อย่าง ประกอบกับเงื่อนไข ข้อตกลงร่วมของคณะกรรมการร่วมไทย - ลาว เพื่อดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ตามแม่น้ำโขงและเหือง (Joint Committee for Management on Mekong River and Heung River: JCMH) ที่จะนำมาพิจารณาประกอบการอนุญาตดูดทรายต้องพิจารณาจากข้อกำหนดระเบียบภายในของแต่ละประเทศด้วย จึงมีความจำเป็น

ต้องปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องและแนวทางเกี่ยวกับการดูแลทรัพยากรน้ำภายในประเทศ และข้อกำหนดด้านมาตรการสิ่งแวดล้อม กรณีระยะห่างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถานที่สำคัญในระยะไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ เมตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อให้สามารถดำเนินการอนุญาตดูแลทรัพยากรได้ทั้งแม่น้ำระหว่างประเทศและแม่น้ำในประเทศ

๓.๑.๓ ปัญหาชายฝั่งทลายและแนวทางการไหลของน้ำเปลี่ยนแปลง

๑) สภาพปัญหา หากมีการพังทลายของตลิ่งแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแนวเขตแดนระหว่างประเทศไทยและ สปป. ลาว จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวเขตแดน ทั้งกรณีแม่น้ำที่ใช้ร่องน้ำลึกหรือขอบตลิ่งเป็นแนวเขตแดนส่งผลให้ประเทศสูญเสียดินแดน

๒) สถานะปัจจุบัน

๒.๑) โครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งแม่น้ำตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ กระทรวงมหาดไทยโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งแม่น้ำตามแนวชายแดนระหว่างประเทศ เพื่อลดความเสียหายและป้องกันการพังทลายของพื้นที่ริมตลิ่งแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ รักษาเขตแดนธรรมชาติตลอดแนวแม่น้ำชายแดน โดยสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำโขง ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๖๘ ใน ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี ความยาวก่อสร้างที่ดำเนินการแล้ว ๖๗๕.๕๒ กิโลเมตร จากความยาวแม่น้ำโขงทั้งสิ้น ๙๖๕.๕๓ กิโลเมตร ความยาวก่อสร้าง จากการขอรับการจัดสรรงบประมาณในปี ๒๕๖๘ รวม ๒๐.๖๓๖ กิโลเมตร รวมความยาวก่อสร้างถึงปีงบประมาณ ๒๕๖๘ รวม ๖๙๖.๑๕ กิโลเมตร คงเหลือพื้นที่ที่ต้องดำเนินโครงการป้องกันการกัดเซาะ (ไม่รวมผาหิน ปากลำน้ำต่าง ๆ) ความยาว ๑๑๘.๖ กิโลเมตร โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการพังทลายของตลิ่งริมแม่น้ำโขงได้ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ต่อปี ดังนั้น หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนงาน คาดว่าจะแล้วเสร็จทั้งหมดในปี พ.ศ. ๒๕๗๔ หรือใน ๖ ปี ข้างหน้า

๒.๒) ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงตลิ่งแม่น้ำโขง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ดำเนินการโครงการศึกษาผลกระทบและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนจากโครงการไฟฟ้าพลังน้ำในแม่น้ำโขงสายประธาน ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของตลิ่งแม่น้ำโขงของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการสูญเสียพื้นที่ตลิ่งมากกว่าการเพิ่มพื้นที่สะสมตะกอน เช่นเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยสูญเสียพื้นที่ตลิ่งริมแม่น้ำโขงสายประธาน ๑๒.๔๘ ตารางกิโลเมตร ในขณะที่ได้พื้นที่ตลิ่งเพิ่มขึ้น ๖.๖๒ ตารางกิโลเมตร

๓.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ รับทราบมาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้ดูแลทรัพยากรในที่ดินของรัฐ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้ดูแลทรัพยากรในที่ดินของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมการปรับปรุง

กระบวนการทั้งระบบ การแก้ไขระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงการจัดเก็บค่าตอบแทนจากการอุดหนุนให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างแ้วดล้อมที่เกิดจากการอุดหนุน รวมทั้งการบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่และภาคประชาชนในการตรวจสอบกำกับติดตาม และควบคุมการประกอบกิจการอุดหนุน โดยให้สรุปผลการพิจารณา ผลการดำเนินการ ความเห็นในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ทั้งนี้ มาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้อุดหนุนในที่ดินของรัฐตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ ได้มีข้อเสนอแนะให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการ ดังนี้ (๑) พิจารณากำหนดคู่มือหรือแนวทางให้ผู้ขออนุญาตอุดหนุนจัดทำแผนการดำเนินการตาม “มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูพื้นที่ขุด ดัก และอุดหนุนในแม่น้ำ” เพื่อใช้ประกอบการยื่นขออนุญาตอุดหนุน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ด้วย (๒) พิจารณาทบทวนปรับปรุงแก้ไข “มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูพื้นที่ขุด ดัก และอุดหนุนในแม่น้ำ” โดยนำสภาพปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการอุดหนุนทั่วประเทศมาพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าพื้นที่ใดมีทรัพยากรที่สามารอดูดได้ต่อเนื่องหลายปีหรือการอุดหนุนในบริเวณนั้นอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง อาจพิจารณาศึกษาแนวทางการจัดทำ “รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE)” ด้วยก็ได้ โดยใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง โดยอนุโลม”

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

ไม่มี

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ มอบหมายให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าภาพหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากำหนดแนวทาง/มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วนในทุกมิติแล้วให้รายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี

๗.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ รับทราบมาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้อุดหนุนในที่ดินของรัฐตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติ โดยให้สรุปผลการพิจารณา ผลการดำเนินการ ความเห็นในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีขอเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๘.๑ รับทราบผลการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหา สถานะปัจจุบันของการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง ตามข้อ ๓.๑

๘.๒ เห็นชอบการมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

๑) มอบหมายให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission Secretariat: MRCS) ในการเร่งดำเนินการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาแม่น้ำโขงล้นตลิ่ง โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มต่ำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๒) มอบหมายให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีติดตามการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย ในการพิจารณามาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้ดูดทรายในที่ดินของรัฐ ในภาพรวมทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดูดทราย ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๓) มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง พิจารณาขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งแม่น้ำตามแนวชายแดนระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถก่อสร้างให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งจะเป็นการลดความเสียหายและป้องกันการพังทลายของพื้นที่ริมตลิ่งแม่น้ำชายแดนระหว่างประเทศ และสำนักงบประมาณ พิจารณาสันับสนุนงบประมาณเพื่อเร่งรัดดำเนินการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช)

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กองประสานนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๐๐ ต่อ ๔๕๔๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๔๔๔๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@thaigov.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย